B4.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 15 października 1932 r. 741.

Treść numeru:

---ooo§ooo---

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"T r i m i t a s" o Z w i ą z k u P a ń s t w N a d b a ł t y c k i c h ."Trimitas" Nr.42 z 13.X.1932 r.Art.p.t."Stare wiatry nad Bałtykiem". Streszczenie:

W przyszłym roku upłynie 15 lat od chwili odzyskania niepodległości przez państwa nadbałtyckie. .Pierwsza odzyskała wolność Finlandja, dając przykład pozostałym państwom.

Na południe od państw nadbałtyckich leży Polska, która również dopiero w czasie wojny światowej odzyskała wolność. Podczas jednak, gdy wszystkie małe państwa nadbałtyckie wywalczyły wolność własnemi siłami, niepodległość Polski ogłoszona została przez inne państwa /ceszarze niemiecki i austrjacko-węgierski/. Polacy prowadzili dwulicową politykę, walcząc po stronie Ententy z Niemcami, a po stronie niemieckiej z Ententą. Polacy cały czas prowadzili egoistyczną-imperjalistyczną politykę. Apetyty polskie sięgały niezwykle daleko. Polacy prowadzili agitację, by do przyszłej Polski były przyłączone: Śląsk, Pomorze, Prusy Wschodnie, Litwa, Łotwa, Estonja, Białoruś, większa część Ukrainy, Galicja. Czechosłowacji Polacy dlatego tylko nie żądali, że się spóźnili, gdyż Czesi zaczęli wcześniej się o siebie troszczyć niż Polacy. Mimo, że imperjalistyczny program nie został przez Polaków wprowadzony w życie, Polska stała się prawdziwą następczynią łatanej monarchji austrowęgierskiej. Europa Wschodnia, wobec istnienia tego rodzaju Polski jest równie daleka od pokoju, co i za czasów dawnyej monarchji austrowęgierskiej. Polska choruje na imperjalizm. Chciałaby ona rozszerzyć się jeszcze bardziej,w kierunku krajów nadbałtyckich.

15 już lat upływa, jak się mówi o związku nadbałtyckim Litwy, Łotwy i Estonji. Niestety dotychczas wszystko pozostało w sferze zamierzeń. Związek nadbałtycki wciąż jeszcze jest wielkim nieznanym X-em, którego wielkości ani treści nie udało się dotychczas ustalić. Historja "Związku Nadbałtyckiego" jest nader urozmaicona.

Z początku próbowano skleić związek z 5 członków:Finlandji, Estonji, Łotwy, Litwy i Polski. Nic z tego nie wyszło. Potem myślano o związku 4-ch państw: Finlandji, Estonji, Łotwy i Polski bez Litwy. Unicestwili ten związek Finnowie. Na dłuższy czas koncepcja Związku Nadbałtyckiego upadła. Potem jednak utworzyli między sobą sojusz Estończycy i Łotysze, sądząc, że do sojuszu tego należeć będą również inne państwa. Po puczu komunistycznym 1 grudnia 1924 r. Estonja skłoniła się w stronę Polski. Łotwa jednak, mimo swego sojuszu z Estonją nie chciała tak ścisłej współpracy z Polską. W ten sposób kwestja Związku Nadbałtyckiego zawisła w powietrzu.

Jedną z głównych przyczyn niedojścia do skutku Związku Nadbałtyckiego są niejednakowe poglądy na cele Związku. Dla narodów nadbałtyckich Związek winienby być jedynie środkiem wzmacniania bezpieczeństwa państwowo-kulturalnego bez żadnych domieszek agresywnych. Tymczasem dla Polski potrzebny jest jedynie taki Związek, któryby dawał jej hegemonję nad Bałtykiem i był skierowany na wschód.

Finlandja ze względu na swe położenie geograficzne może zachowywać rezerwę. Nie przeszkadza ona jednak sprawie utworzenia Związku. Jeżeli chodzi o trzy ~~pa~~ środkowe państwa nadbałtyckie Estonję, Łotwę i Litwę, to poglądy ich na rolę Polski nie są jednakowe. Estonja znajduje się całkowicie pod polskim wpływem, mimo, iż publicznie zapewne nie chciałaby się do tego przyznać. Łotwa trzyma się oficjalnie pozycji niewyraźnej. Stanowisko Litwy w sprawie polskiej jest powszechnie znane. Wszystko to składa się na fakt, że zbliżenie wymienionych trzech państw nie może być praktycznie wykonane jedynie dlatego, że nie jednakowo się zapatrują one na państwo czwarte.

Estonja otwarcie dziś idzie ręka w rękę z Polską. Litwa nie może dziś żywić względem Estonji żadnych iluzyj. Natomiast najbliżsi i spokrewnieni sąsiedzi Litwy Łotysze błądzą po bardzo krętych drogach. Niema potrzeby powtarzać tu myśli o stosunkach z Łotwą. Społeczeństwo litewskie ~~ma~~ ma swój wyraźny na to pogląd. W ostatnich czasach Łotwa znacznie skłoniła się na stronę polską mimo, iż stara się to zamaskować. Łotwę bardzo nęci rola berlińskiego Bismarcka "uczciwego maklera". Niema potrzeby tłumaczyć dlaczego Litwini myślą, że polityka łotewska w ostatnich czasach się zmieniła. Sami Ło-

tysze to dobrze wiedzą. Litwini mogą jedynie skonstatować tyle, że na północ od Litwy zaczynają wiać stare wiatry.

Kronika.

Echa informacyj "Il.K.C." na temat stosunków polsko-litewskich w "Liet.Zin." "Liet.Žinios" /233/:"Il.K.C." zamieszcza następujące informacje: "Oznaki otrzeźwienia na Litwie". Na odsłonięciu pomnika ku czci poległych Litwinów w Łukszcie litewski szef sztabu gen.Kubilunas w swem przemówieniu nie wspomniał ani razu o sporze polsko-litewskim. Na zjeździe Zw.Wyzw.Wilna ton był również bardzo spokojny. Rząd litewski uwzględnił prośbę Lednickiego w sprawie zwrotu mu dwóch jezior, zabranych w swoim czasie na rzecz reformy rolnej. Pozatem we wrześniu r.b. zauważono znaczne wzmożenie się tranzytu na stacjach pogranicznych Stołpcach, Olechnowiczach, Turmontach i t.d. W związku z tem zauważono wzrost eksportu do Litwy. Zamówienia kupców litewskich w Polsce zwiększają się z każdym miesiącem.

Odwołanie przedstawiciela hiszpańskiego."Echo" /280/: Rząd hiszpański odwołał swego ministra pełnomocnego w Litwie. Funkcje jego pełni narazie sekretarz poselstwa.

Rokowania litewsko-niemieckie w sprawie dewiz i kontyngentów."Echo" /280/:W tych dniach uda się do Berlina specjalna delegacja litewska dla prowadzenia rokowań w sprawie dewiz i kontyngentów. Jak słychać, Niemcy nie są skłonne do ustępstw na rzecz Litwy i rokowania będą opierać się przedewszystkiem na warunkach politycznych, jakie Niemcy mają Litwie postawić. Rząd litewski zamierza uregulować sprawę dewiz między Litwą na Niemcami na wzór szwedzki.

Ukraińcy a Zw. Wyzw. Wilna."Lietuvos Aidas" /232/: Tajna ukraińska organizacja wojskowa przesłała na ręce Zw. Wyzw.Wilna depeszę, w której wyraża ubolewanie z powodu"zagrabienia Wilna" i nadzieję, że dążenia narodu litewskiego zostaną zrealizowane.

Projekt umowy hnadlowej z Hiszpanją. "Dzień Kow." /233/:M-stwo Spraw Zagr. pośpiesznie opracowuje projekt umowy handlowej z Hiszpanją. Hiszpanja może eksportować do Litwy różne owoce. Litwa zaś może wwozić do Hiszpanji celulozę i materjały leśne.

Udział Litwy w konferencjach międzynarodowych."Echo" /281/: Litwa ~~xxxxxx~~ otrzymała zaproszenie na następujące imprezy międzynarodowe: Zawody jazdy konnej w Nicei /kwiecień 1933/, konferencja przedstawicieli przemysłu cukrowniczego, spirytusowego i rolniczego /marzec-kwiecień 1934/,konferencja w sprawie owoców jadalnych /kwiecień 1933/, Obie te konferencje odbędą się w Paryżu. Pozatem zaproszono Litwę na V-ty światowy kongres hodowców ptaków w Rzymie /wrzesień 1933/.

Echa głosowania litewskiego za Polską w prasie łotewskiej."Jaunakas Zinas" /231/: W litewskich sferach politycznych toczą się dyskusje na temat wiadomości prasy polskiej o głosowaniu przedstawiciela litewskiego w Genewie za obiorem Polski do Rady L.N.

Prasa polska uzasadnia swe wnioski tem, że wśród państw, które głosowały przeciwko Polsce Litwy nie było i że delegat litewski min.Zaunius był jednym z tych, którzy po głosowaniu złożyli gratulacje min.Zaleskiemu z powodu reelekcji Polski do Rady L.N. Prasa warszawska tłumaczy gest litewski, jako odpowiedź na głosowanie Polski w sprawie kłajpedzkiej zarówno w Radzie L.N., jak i w Trybunale Haskim. Pisma wileńskie posuwają się jeszcze dalej i chcą dopatrzeć się w tem głosowaniu zmiany polityki zagranicznej Litwy w stosunku do Polski.

Ze względu na brak wiadomości o wspomnianem głosowaniu w prasie litewskiej, współpracownik "Jaunakas Zinas" usiłował sprawdzić wiadomość prasy polskiej w litewskich urzędach oficjalnych. Nie potwierdzono tam tej wiadomości, lecz i nie zaprzeczono jej,motywując to tem, że głosowanie było tajne. Wyjaśnień udzieli min. Zaunius po powrocie z Genewy.-